№ 208 ოქტომბერი 3, სამშაბათი 1889 ოქტომბერი 3, სამშაბათი № 208

გაზეთის ღირს

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი — ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო გასცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიმართონ: თბილისს ეკუკაში, ავჭალის ქუჩა, თ. ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლებში, წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიას სათავად-აზნაურთ ბანკის სახლებში სასახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი

1877—1889 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1889

სასწავლებელი და პანსიონი

ი. რ. მიქელიშვილისა

კუკია, ნიკოდიოზის ქუჩა, კარანცოვის ძეგლს პირდაპირ, თ. გრუზინსკისეულს სახლში, № 21.

ამზადებს ბავშვებს კადეტის კორპუსისა, გიმნაზიისა და რეალურ სასწავლებლისათვის, აგრეთვე იღებს პანსიონერებად უველა საშუალო სასწავლებლის შეგირდებს. დაწვრილებით პირობის შეტყობა თვით სასწავლებელში შეიძლება.

(15—1)

ქართული თეატრი

სამშაბათს, 3 ოქტომბერს

ბ-ნ ოლეანოვის ბენეფისი

ბ-ნ ოლეანოვის ბენეფისი

ბ-ნ ოლეანოვის ბენეფისი

ბ-ნ ოლეანოვის ბენეფისი

ახალი ამბავი

*** 1 ოქტომბერს, სოფ. მცხეთაში, მისმა მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობამ ეგზარხოსმა პალადიმ აკურთხა დედათა მონასტერში ქალების სასწავლებელი. წირვის შემდეგ მცხეთის ტაძარში მისი მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობა, თანამწირველობით ეპისკოპოსის ალექსანდრესი და უმაღლესის სამღვდელოებისა, შემოსილი გაემგზავრა ლიტანიით დედათა მონასტრისკენ. მისმა მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობამ გადიხადა პარაკლისი სასწავლებელში და შემდეგ მიუბრუნდა დედა-იღუმენიას, უბოძა ხატი, დალოცა მის მიერ გამართული ახალი სკოლა და მოწაფენი და შემდეგ სიტყვა ბრძანა: „ამ მშვიდობიან ალაგას ძველს დროში ხედა წილად ბედნიერება: აქედამ დაიწყო თავისი დიდი მოღვაწეობა წმ. ნინომ და დღესაც ეფეფადეთ მის მოღვაწეობის კეთილს შედეგს, დღესაც მკვიდრად სწამს საქართველოს ქრისტიანობა და ეს ოჯაული იყო პირველი დამკვიელი და მფარველი ქართველთა ერისა ამდენს ხნის განმავლობაში. კეთილს საქმეს დასდგომიხარ, დედაო იღუმენია, და იმედი არის, რომ თქვენც თქვენის კეთილის აზრის ასასრულებლად ინმართ ისევე იარაღს, რასაც წმ. ნინო ხმარობდა, ე. ი. კეთილს სიტყვას. მოვიწვევ რა კურთხევას უფლისას თქვენსა და თქვენ მიერ დაარსებულ სკოლაზე, გიძღვნით ამ ხატს: იყოს იგი მფარველი თქვენი“. შემდეგ ამისა დაიარა ოთახები სასწავლებლისა და ძალიან მადლობელი დარჩა ნანახით: „მე მიკვირსო, ბრძანა მისმა მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობამ: ასე მალე როგორ მოასწარით ასე სუფთად სკოლის მოწყობაო“. მართლაც საწოლს ოთახში იდგა თერთმეტი საწოლი ძალიან სუფთა ლოგინით. მისმა მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობამ აღუთქვა სკოლას 300 მან. შეწირულება თავის მხრით ყოველ წლიე და ერთ ნანად ასი მანეთი უბოძა იღუმენიას. ბავშვებსაც დაურიგა ჯერები, წიგნები და ათი მანეთი უბოძა ხელისათვის. პარაკლისის გადახდის დროს გალობდა ხორო ალნიაშვილისა ქართულად და, როგორც ეტყობოდა, მის მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობას ძალიან მოსწონდა ამისთანა გალობა. შემდეგ პარაკლისისა დედა იღუმენიამ მიიწვია სამღვდელოება და სხვა წარჩინებულნი დამსწრენი საუზმეზედ და იქაც შეგროვდა 100 მანეთამდის შეწირულობა. სკოლა მოთავსებულია ექვსს ოთახში სწორედ იმ შენობაში, სადაც წინადაც იყო სკოლა, რომელიც დღესაც არსებობს ტფილისში ეპარქიალურის სასწავლებლის სახელით. სულ ამ პირველ ხანში 22 მოწაფეა. ამათში 12 შიგ სკოლაშიეა ბინად და დანარჩენნი-კი გარედგან მოსიარულენი არიან. ამ 22 შეგირდში 18 ქართველია, 3 რუსი და 1 ბერძენი. რამდენიმე გლეხ-კაცის ქალიც ურეია. მასწავლებლად მიწვეულია ჯერ მარტო ქ-ნი კოლიეევისა, მღვდელი პეტრე ბარსოიანი და მღვდელი დედათა მონასტრისა კარიპაშვილი.

*** ამ ჟამად ტფილისში იმყოფებიან მათნი უდიდებულესობანი დიდი მთავრები ალექსანდრე და სერგეი მიხეილის ძენი.

*** ტფილისის მიწის მზომელთა სასწავლებელში უკვე გათავდა ეგზამენები. სულ 116 ახალგაზდა ყმაწვილს მოუცია თხოვნა. ამათგან მიღებულ იქმნა მხოლოდ 40, თეთრომტა-კი დანიშნულია კანდიდატად

*** კავკასიის გამოფენაზე პირველს ამ თვეისას, საღამოს რეა საათზე, ასტყორა-მეთქი. შეეატყე, რომ ჩემი პასუხი ეწყინა. როგორ უნდა მიყვარდეს, განგებრძე, მე, რომ სამშობლოს სიყვარული არც გამომიცდია და ვერც მიეჭვედრილვარ! ამიხსენით, როგორია სამშობლოს სიყვარული და მაშინ იქნება კიდეც შემიყვარდეს-მეთქი! პეტრემ თავი გააქნია და რაღაც ნაირსი მწარე ღიმილით მითხრა: სიყვარულის სწავლება არ შეიძლება, ის თავის თავად უნდა მოვიდეს. თუ გინდათ ჩემი სამშობლო შეიყვაროთ, კარგად შეისწავლეთ იგი და მაშინ ისიც შეგიყ...ვა...რებთო.

ლიზა ისევ დაფიქრებული იმეორებდა ამ უკანასკნელ ორს სიტყვას: „ისიც შეგიყვარებთო.“, როდესაც უცებად ვიღაცამ კარები დააკაკუნა. ლიზა შეჩერდა და ტანში მთლად ცრუანტელმა გაუარა. სწორედ ის არისო, ხმა-მაღლა სთქვა მან და, უბრალო „შემოდის“ თქმის მაგიერად, კარების გასაღებად გაიქცა. ლიზა არა სცდებოდა: კარები გაიღო და გამოჩნდა მაღალი, ახოვანი ყმაწვილი. მოგრძო თმა მაღალ, გადაკეთილ შუბლზე ნახევრად ზედ დაჰფენოდა და ჯერ ისევ ქორფა წვერი უმშვენებდა მოგრძო გამხდარს პირი-სახეს. ისეს შაგვერეგმანს სახეს ბანს აძლევდნენ მაყვალოსავით დიდი შავი თვალები, რომელნიც ხშირს წარბებს ქვეშ ცეცხლივით გამოიყურებოდნენ.

— თქვენ დღეს მგონი დაიგვიანეთ, უთხრა ლიზამ, როდესაც პეტრემ მოდა დიდი აყალ-მაყალი. რამდენიმე ხნის შემდეგ აღმოჩნდა, რომ აქაურ „ჟულიკებს“ გამოფენიდგან მოეპარათ ცხენი ყაზახ ნიკოლოოზ კანტიმიროისა. საკვირველია, როგორ გაუყვანიათ ეს ცხენი გამოფენიდგან ისე, რომ პოლიციას არ შეუმჩნევია.

*** კვირას, 1 ამ თვეისას, დილით, ჩამოვიდა ტფილისში ასხაბადიდგან იმიერ-კასპის ზრახის უფროსი გენერალ-ლეიტენანტი ბ-ნი კამაროვი.

*** კვირას, 1 ამ თვეისას, რკინის გზის სადგურზე დიდ-ძალი ხალხი იყო მცხეთაში წასასვლელად, არ მოაკლდა ტფილისის ქურდ-ბაცაცებიც, რომელნიც სადგურზე დაწრწოდნენ და დაეძებდნენ ეის გაუზრხოკონ ჯიბეები. ბევრნი ჩიოდნენ ფულისა და სხვა ოქროულისა და ვერცხლეულის დაკარგვაზ. პოლიციამ ორი ამ ჯიბის ოსტატი უკვე შეიპყრო: ერთი ამათგანი ვარშაკიძეა და მეორე—კოროატოვი.

*** ფრანსის ხეობა: ამას წინად მემამულე ა. კალატოზიშვილი ანნენენებდა დედოფლის წყაროზედ გლეხებს ხოდაბუნს. ამ დროს ერთ ალაგას გუთანი რაღამაც შეაჩერა. მაშინვე გუთნის დედამა და მეხრეებმა გადათხარეს ის ალაგი, საცა შეჩერდა გუთანი, და აღმოაჩინეს მშვენიერ თლილის ქვისაგან კუბოსავით შეკრული კიდობანი. თვით მემამულე იქ არა

*) იხ. „ივერია“ № 207.

ფელეტონი

ორი ოგოლი

III*)

თუმცა მამას უთხრა, გაკვეთილი უნდა გავიმეორო, მაგრამ ლიზა, თავის ოთახში შესვლის უმალ, შუა ალაგას გაჩერდა და არ იცოდა რა გაკკეთებინა. გაკვეთილი პეტრეს იმისთვის არ მიუცია, რად მოატყუა მამა? რისთვის გამოექცა? თითონაც არ იცოდა. მიეიდა სარკმელთან და გაშტერებულმა ეზოში დაიწყო ცქერა:

ეხლა ის მოვა, ჭფიქრობდა ლიზა: სერიოზად მომეკითხაეს, ან იქნება არც-კი მომეკითხოს და ის-კი არ იცის, რომ მე იმის გულისთვის მამა მოვატყუე. ნეტავ იცოდეს მაინც!.. მერე? მომიწონებს განა? არა, არ მომიწონებს, რასმე მეტყვის: სიცრუე ამისა და ამის მიზეზიაო, და შემარცხვენს, ამისთანებში მორიდება არ იცის. საკვირველია, რომ იმის დარიგება არა მწყინს! პირ-იქით. კიდეც მესიამოვნება ხოლმე! მხოლოდ ერთხელ ეიწყინე იმისი შენიშვნა, მაგრამ ვერა გავუგზედ-რა!.. დიდ, ვერ გავუგზედ!.. იმისი მეშინიან კიდეც! მოიცა ერთი: ღმერთო, მომაგონე, რაზე მომცა იმან შენიშვნა. არა, შენიშვნა-კი არ მომცა, პირდაპირ გამიჯავრდა! ჰო, მართლა, მათხოვარი სა ძაგლად მღეროდა. მე სარკმელი გავაღე, ფული გადავუგდე და ეუთხარი „ნუ მღერი, შენი სიმღერა ყურსა მჭრის მეთქი“. ბატონო, მითხრა გაჯავრებით პეტრემ: მაგას-კი ესიამოვნება თავის სიმღერაო? იცით, მაგ მხიარულ კილოს რა მწარე გულით მღერისო? განა თქვენმა გულმა დაერღვიმილისა და ღარნის კაცის შეცოდება არ იცისო? ბევრი კიდევ სხვა რაღაცაები მითხრა, რაიცა სირცხვინოს გამო ვერ გავიგონე, და როდესაც ჩემდა უნებურად თვალებში ცრემლი მომადგა, იმან ტკბილად მითხრა, რომ მე საჯენდან-კი არ ვითხრითო. ეს ჩემი გაკვეთილია, მე ვიცი რომ მაგ ლამაზ გარეგნობის ქვეშ ლამაზიეე, უმანკო გული უნდა იყოს ამოფარებული, და თუ ასე მოხდა, ეს თქვენი ბრალი არ არის, თქვენის წრისა ვინც უნდა ყოფილიყო, ყველა ასე მოიქცეოდა. თუ ჩემის სიტყვების სიმართლესა ჭგრძნობთო, დაფიქრდით და სხვა დროს როგორც ამჯობინოთ, ისე მოიქეცითო. მთელი საათი ამ საგაზნე მელაპარაკებოდა და ბოლოს ისე გამიტაცა იმის ბაასმა, რომ სირცხვილმაც გადამიარა. ისე კარგად და ალერსიანად ჯერ არ ულაპარაკნია! იმ წამს ისე შემიყვარდა, როგორც მამა, მზად ვიყავ იმისი ხელები დამეკოცნა! ერთი პირი ბოდიშის მოთხოვა დავაპირე და კიდეც მოვთხოვდი, მაგრამ უცებად წამოდგა და გამომეთხოვა. ისიც-კი მახსოვს, რომ იმ დღეს იმას ჩემი ხელი უფრო დიდხანს ეჭირა, და მე ეს მესიამოვნა. მარტო რომ დაერჩი, იმის შენიშვნა მომაგონდა და გული მომიეიდა. გადავწყვიტე, თუ კიდეე შენიშვნას მომცემს, არ მოვუთმენ-მეთქი, მაგრამ იმის ბაასი რომ მომაგონდა და მერე იმის გამოთხოვება, გული ისევ მომირბილდა. რად უნდა მეწყინოს, რაც მართალია.

— საათმა ოთხჯერ დაჰკრა. ოთხი საათია, საცაა ისიც მოვა, ღიმილით წაიბუტბუტა ლიზამ: თვალ-წინ მიდგას იმის სახე. თავ-ჩაღუნული შემოვა, არც-კი შემომხედავს, ხელს ისე გამომიწვდის და ოდნავ ღიმილით მოჰკვეცა ლაპარაკს. მერე თავისს სამშობლოზე ვადავა, ეს ყოველთვის აუცილებლად მოსდის ხოლმე, და მაშინ უნდა უყურო იმის გაცხარებას! თვალებიდგან ცეცხლს აფრქვევს, სახე გაუწითლდება და ისეთის გულის ტკივილითა და სიყვარულით ისესენებს თავისს სამშობლოს, რომ მეც-კი ცრემლები მომერევა ხოლმე. ერთხელ მკითხა: თქვენ რაღა გატირებთ, განა ჩემი სამშობლო ეგრე ძალიან გაყვართო? მე სიცილით ეუპასუხე: „ჰო“-მეთქი. იმან უცებად სერიოზი სახე მიიღო და პატარა ხნის სიჩუმის შემდეგ მკითხა: მართალი მითხარით, ეგრე ძალიან გიყვართ, რომ ცრემლებიც-კი მოგდითო? მე ტყუილი ვერ მოვაბერეს და ეუთხარი: „ოჯაულად უსამღვდელოესობას ძალიან მოსწონდა ამისთანა გალობა. შემდეგ პარაკლისისა დედა იღუმენიამ მიიწვია სამღვდელოება და სხვა წარჩინებულნი დამსწრენი საუზმეზედ და იქაც შეგროვდა 100 მანეთამდის შეწირულობა. სკოლა მოთავსებულია ექვსს ოთახში სწორედ იმ შენობაში, სადაც წინადაც იყო სკოლა, რომელიც დღესაც არსებობს ტფილისში ეპარქიალურის სასწავლებლის სახელით. სულ ამ პირველ ხანში 22 მოწაფეა. ამათში 12 შიგ სკოლაშიეა ბინად და დანარჩენნი-კი გარედგან მოსიარულენი არიან. ამ 22 შეგირდში 18 ქართველია, 3 რუსი და 1 ბერძენი. რამდენიმე გლეხ-კაცის ქალიც ურეია. მასწავლებლად მიწვეულია ჯერ მარტო ქ-ნი კოლიეევისა, მღვდელი პეტრე ბარსოიანი და მღვდელი დედათა მონასტრისა კარიპაშვილი.

*** ამ ჟამად ტფილისში იმყოფებიან მათნი უდიდებულესობანი დიდი მთავრები ალექსანდრე და სერგეი მიხეილის ძენი.

*** ტფილისის მიწის მზომელთა სასწავლებელში უკვე გათავდა ეგზამენები. სულ 116 ახალგაზდა ყმაწვილს მოუცია თხოვნა. ამათგან მიღებულ იქმნა მხოლოდ 40, თეთრომტა-კი დანიშნულია კანდიდატად

*** კავკასიის გამოფენაზე პირველს ამ თვეისას, საღამოს რეა საათზე, ასტყორა-მეთქი. შეეატყე, რომ ჩემი პასუხი ეწყინა. როგორ უნდა მიყვარდეს, განგებრძე, მე, რომ სამშობლოს სიყვარული არც გამომიცდია და ვერც მიეჭვედრილვარ! ამიხსენით, როგორია სამშობლოს სიყვარული და მაშინ იქნება კიდეც შემიყვარდეს-მეთქი! პეტრემ თავი გააქნია და რაღაც ნაირსი მწარე ღიმილით მითხრა: სიყვარულის სწავლება არ შეიძლება, ის თავის თავად უნდა მოვიდეს. თუ გინდათ ჩემი სამშობლო შეიყვაროთ, კარგად შეისწავლეთ იგი და მაშინ ისიც შეგიყ...ვა...რებთო.

ლიზა ისევ დაფიქრებული იმეორებდა ამ უკანასკნელ ორს სიტყვას: „ისიც შეგიყვარებთო.“, როდესაც უცებად ვიღაცამ კარები დააკაკუნა. ლიზა შეჩერდა და ტანში მთლად ცრუანტელმა გაუარა. სწორედ ის არისო, ხმა-მაღლა სთქვა მან და, უბრალო „შემოდის“ თქმის მაგიერად, კარების გასაღებად გაიქცა. ლიზა არა სცდებოდა: კარები გაიღო და გამოჩნდა მაღალი, ახოვანი ყმაწვილი. მოგრძო თმა მაღალ, გადაკეთილ შუბლზე ნახევრად ზედ დაჰფენოდა და ჯერ ისევ ქორფა წვერი უმშვენებდა მოგრძო გამხდარს პირი-სახეს. ისეს შაგვერეგმანს სახეს ბანს აძლევდნენ მაყვალოსავით დიდი შავი თვალები, რომელნიც ხშირს წარბებს ქვეშ ცეცხლივით გამოიყურებოდნენ.

— თქვენ დღეს მგონი დაიგვიანეთ, უთხრა ლიზამ, როდესაც პეტრემ მოკითხვის შემდეგ წიგნს ფურცელი დაუწყო.

— დიაღ, უპასუხა მოკლედ პეტრემ და ერთი მწარედ ამოიოხრა. ლიზამ შენიშნა ესა და გულ-მტკივნეულად დაუწყო ცქერა. ნეტავი ვიცოდეო ჰფიქრობდა ლიზა: რა აწუხებს. ღმერთს ეფიცავ, არას დავზოგავ, ოღონდ ეუშველო რამე!...მეტადრე ამ ბოლოს დროს ძალიან მოიწყინა, ხშირად შემომსმენია მისი ოხვრა.

— ბატონო პეტრე, თითქოს უნებურად წამოიძახა ლიზამ და თვალებში ცრემლი მოადგა.

— ბრძანეთ, უთხრა თავ-ჩაკიდებულმა პეტრემ.

— თუმცა ჯერ არ დამიმსახურებია თქვენი ნდობა, მაგრამ მაინც კიდევ გვევდრებით გამოზიარეთ თქვენი მწუხარება! გეფიცებით, თქვენი წუხილი მეც თქვენსავით მაწუხებს ხოლმე.

პეტრემ ღიმილით შეხედა ლიზას და იმის თვალებში ცრემლი რომ დაინახა, უნებლიედ გაეცინა: რა უმანკო და წრფელი გული აქვსო, გაიფიქრა.

— რადა გგონიათ, რომ მე ვწუხვარ? პირ-იქით, მე თქვენთან მხიარულად ვარ ხოლმე.

ლიზამ თავი ჩაღუნა და გაწითლდა. პეტრემ რომ გაიცინა, ეწყინა და ხმა არ იღებდა.

პეტრემ შენიშნა ესა და სცდილობდა როგორმე გაესწორებინა თავისი დანაშაულობა.

ყოფილიყო, გლეხებს-კი ეფიქრნათ, უთოოდ აქ დიდი განძი, ოქრო და ვერცხლი იქნება წინაპრთაგან დაფლულია, მიუყვიათ ოთხ-კუთხინან კიდობნისთვის და ერთ წამზე დაუშლიათ. იმათ გაკვირვებას საზღვარი არა ჰქონია, როდესაც, ოქრო-ვერცხლის მაგიერ, უპოვნიათ შიგ კაცის ჩონჩხი. საკვირველი ის არის, რომ ჩონჩხს თავი არა აქვს. ბევრი ეძება ა. კალატოზიშვილმა, მაგრამ ვერ აღმოაჩინა. კანქვები და ბარძაყები ძალიან დიდი აქვს თურმე. თლილი ქვები, რომლებზედაც არავითარი ნიშანი და აღწერა არ იპოვება, დაცული აქვს ბ-ნ ა. კალატოზიშვილს. ბლომად იპოვეს აგრეთვე სხვა-და-სხვა თიხის ჭურჭელი.

*** რაჭა: თქვენს მტერს, წელს რომ ქვემო რაჭველებს წელიწადი დაგვიდგა, ჯერ გაჩნდა პირუტყვის ჭირი და დიდ-ძალი საქონელი გაწყვიტა. ბედმა თავც ეს გვაკმარა. ღვინოზე ხომ თითქმის სულ ერთიანად უნდა ავიღოთ ხელი. ვისაც ასი და ორასი დოქი ღვინო მოსდიოდა, იმას წელს ათი-თხუთმეტი დოქი მოუვიდა. ქვემო რაჭის გლეხები, ნამტანეად ხვანეკარის საზოგადოებისა ჰყიდდნენ დოქი ღვინოს (ორ ვედრას) ხუთის მანეთიდგან რვა მანეთამდე, ხოლო თთ. ყიფიანები რვა მანეთიდგან ათ მანეთამდე. ეხლა რა უნდა ეყოს საწყალმა გლეხებმა ან სახელმწიფო გადასახადს და ან სასოფლო ხარჯებს. წელს საწყლებმა, მეტი რა აჯა აქვთ, ავად თუ კარგად უნდა გაუძლონ ჭირს, მაგრამ უბედურება ის არის, რომ რაჭველებს მერმისის იმედიც დაეკარგათ. ეგზი ავად არის და წამლობისა-კი არა ისმის-რა. ყურის-მგდებელი არავინ არის და კარგი იქნება თავ. ყიფიანებმა, რომლებსაც წელს დიდ-ძალი ზარალი მოუვიდათ ღვინის მოუსაღლობის გამო, ყურადღება ათხოვონ ეგზის ავადმყოფობას და უწამლონ. იქნება იმათ გლეხებმაც წახედონ და ისწავლონ.

*** ᲘᲥᲘᲓᲐᲛᲒᲐ: ამას წინად ერთი საცოდაობა მოჰხდა ბუგეულის ხიდზე: ერთი ქვემო-რაჭელი თავადიშვილი თავისის ამალით მიდიოდა მოყვრისასა სატირლად. როცა მდ. რიონზე მიეიდნენ, ერთმა ხიდის ყარაულმა იკისრა ცხენების გაყვანა წყალში. მიეიდა თუ არა შუა წყალში, წაუეიდა საბრალოს თვალი და წაიღო წყალმა. საცოდავს გლეხს დარჩა წერილი ცოლ-შვილი და ცალიერი ქოხი. იმ ადგილას, საცა ეს საცოდაობა დატრიალდა, აშენებულია მშვენიერი თლილის ქვის სვეტები, მაგრამ ზის მასალა უყურადღებობის გამო სრულიად დამპალა, რის გამო ხიდიც გაუქმებულია.

*** 1 ᲐᲛ ᲗᲕᲘᲡᲘᲡ ᲐᲖᲜᲐᲣᲠᲘᲡ მინელ წოპაქმ, ჩხუბის დროს, ხანდელით დასჭრა მუცელში ტფილისის მოქალაქე გეორგ ჭირაკოზოვი. ჭრილობა მუხუში. დამნაშავე შეიპყრეს. გამოძიება სწარმოუპყრეს.

*** ᲘᲛᲐᲕᲔ ᲓᲦᲔ, მეცხრე განყოფილებაში, ნაშუადღეზის ორს საათზე, ზურგის ჯვრისკაი კონდრატ პრეისი და აუფლის მცხოვრების შვილი მარტიროს ამაიანი, 14 წლისა, შევიდნენ მტკვარში ეიბლის გასაბანადდ. როცა ღრმა ადგილას მივიდნენ, წყალმა წაიტაცა და წაიღო ეიბლი კაციანთაგრნ. პრეისი და ამაიანი გადაარჩინეს დოლანთავის მაშველის საჯდგურის მეცურაველმა. ცხენი-კი დაიჭრა.

დაბა ᲓᲐ სოფელი

(მოწერილი ᲐᲛᲘᲗᲐᲜ)

ᲒᲣᲠᲘᲐ. ბევრი მაენე და მაზარალებელი კაცი დაეხეტება ქვეყანაზედ, ბევრ გვარ ზნე-ფალემულ მაწანწალას წარმოიდგენს მკითხველი, მაგრამ ისეთს ჭეკეიანს, ზნე-გახრწნილს, გაეერაგებულსა და გასალახანებულს კაცუნებს-კი, რომელნიც დ. ჩოხატაურსა და ᲘᲛᲘᲡ ᲐᲠᲘ ᲛᲐᲠᲯᲘ ᲛᲝᲡᲚᲔᲑᲘᲜᲔᲑ, ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲒᲐᲜᲬᲘᲚᲔᲑᲐᲛᲓᲔ ᲕᲔᲠ ᲬᲐᲠᲛᲝᲘᲓᲒᲔᲜᲡ. აქ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲬᲘᲜᲐᲓᲐᲜᲘᲡ ᲐᲮᲚᲐᲒᲐᲖᲠᲓᲝᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲨᲔᲛᲓᲒᲐᲠᲐ ᲔᲠᲗᲘᲐᲜ ᲡᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲠᲔᲜᲝ ᲑᲠᲝ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲒᲐᲣᲬᲘᲠᲓᲐ ᲛᲔᲓᲒᲠᲐᲓ ᲒᲐᲜᲬᲘᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲞᲘᲠᲥᲕᲔᲚᲘ ᲓᲐᲣᲨᲕᲔᲑᲓᲐ ᲛᲝᲡᲐᲠᲯᲔᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲡᲐᲢᲘᲠᲚᲐᲓ. ᲠᲝᲪᲐ ᲛᲓᲒ. ᲠᲘᲝᲜᲘᲡᲐᲖᲔ ᲛᲘᲒᲘᲔᲓᲜᲔᲜ, ᲔᲠᲗᲛᲝ ᲮᲘᲓᲘᲡ ᲣᲐᲠᲐᲧᲣᲚᲛᲐ ᲘᲙᲘᲡᲠᲐ ᲪᲮᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲧᲕᲐᲜᲐ ᲬᲧᲐᲚᲨᲘ. ᲛᲘᲒᲘᲔᲓᲐ ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲨᲣᲐ ᲬᲧᲐᲚᲨᲘ, ᲬᲐᲣᲔᲓᲐ ᲡᲐᲑᲠᲐᲚᲝᲡᲘᲡ ᲗᲕᲐᲚᲘ ᲓᲐ ᲬᲐᲘᲦᲝ ᲬᲧᲐᲚᲛᲐ. ᲡᲐᲪᲝᲓᲐᲕᲘᲡ ᲒᲚᲔᲮᲔᲑᲘ ᲓᲐᲠᲩᲐ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲪᲝᲪᲚ-ᲨᲕᲘᲚᲘ ᲓᲐ ᲪᲐᲚᲘᲔᲠᲘ ᲥᲝᲩᲘ. ᲘᲛ ᲐᲓᲒᲘᲚᲐᲡ, ᲡᲐᲪᲐ ᲔᲡ ᲡᲐᲪᲝᲓᲐᲝᲑᲐ ᲓᲐᲢᲠᲘᲐᲚᲓᲐ, ᲐᲨᲔᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲗᲚᲘᲡᲘᲡ ᲥᲕᲘᲡ ᲡᲕᲔᲢᲔᲑᲘ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲖᲘᲡ ᲛᲐᲡᲚᲐᲜᲐ ᲣᲧᲣᲠᲐᲓᲦᲠᲝᲑᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲡᲠᲣᲚᲘᲐᲓ ᲓᲐᲛᲞᲐᲚᲐ, ᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲮᲘᲓᲘᲪ ᲒᲐᲣᲥᲛᲔᲑᲣᲚᲘᲐ.

*** 1 ᲐᲛ ᲗᲕᲘᲡᲘᲡ ᲐᲖᲜᲐᲣᲠᲘᲡ მინელ წოპაქმ, ჩხუბის დროს, ხანდელით დასჭრა მუცელში ტფილისის მოქალაქე გეორგ ჭირაკოზოვი. ჭრილობა მუხუში. დამნაშავე შეიპყრეს. გამოძიება სწარმოუპყრეს.

*** ᲘᲛᲐᲕᲔ ᲓᲦᲔ, მეცხრე განყოფილებაში, ნაშუადღეზის ორს საათზე, ზურგის ჯვრისკაი კონდრატ პრეისი და აუფლის მცხოვრების შვილი მარტიროს ამაიანი, 14 წლისა, შევიდნენ მტკვარში ეიბლის გასაბანადდ. როცა ღრმა ადგილას მივიდნენ, წყალმა წაიტაცა და წაიღო ეიბლი კაციანთაგრნ. პრეისი და ამაიანი გადაარჩინეს დოლანთავის მაშველის საჯდგურის მეცურაველმა. ცხენი-კი დაიჭრა.

დაბა ᲓᲐ სოფელი

(მოწერილი ᲐᲛᲘᲗᲐᲜ)

ᲒᲣᲠᲘᲐ. ბევრი მაენე და მაზარალებელი კაცი დაეხეტება ქვეყანაზედ, ბევრ გვარ ზნე-ფალემულ მაწანწალას წარმოიდგენს მკითხველი, მაგრამ ისეთს ჭეკეიანს, ზნე-გახრწნილს, გაეერაგებულსა და გასალახანებულს კაცუნებს-კი, რომელნიც დ. ჩოხატაურსა და

— თქვენ, ბატონო ლიზა, რომ ამოვიოხრე, იმიტომ თუ ჭეკერობთ, ეითომ მე მწუხარება რომ მქენჯნიდეს.

ლიზა ხმას არ იღებდა. პეტრე ნაბობდა თავის უგულობას და ჰღელავდა. რამდენისამე წამის განმაელობაში საცოდავად შესცქეროდა ლიზას, რომელიც გაბუტულსავით თავს მაღლა არ იღებდა. მერე მწუხარების ღიმილითი ლიზას ასე მიმართა და თითქო ესაყვედურებოდა.

— როგორ გინდათ, რომ კაცმა, რომელიც დაბადებიდგანვე ზხამით იწამლება, ერთხელ მაინც არ ამოიკვნესოს.

ლიზამ უცბად თავი მაღლა აიღო და იმ ნაირად ჩაეცქერდა პეტრეს, თითქოს იმის გულში ჩაძრომას ჰლამდა. ლიზასთვის ძნელი გამოსაცნობი იყო პეტრეს სიტყვები. რა უნდა სთქვას ამითონო, ჭეკერობდა ის. ამ დროს მოაგონდა, რომ პეტრემ ერთხელ უთხრა: ჩემს სამშობლოს მდგომარეობა სულსა და გულს მიწამლავსო, — არა-კი დაფიქრდა და თანაგრძნობის კილოთი უთხრა:

— ოხ, რა ძლიერი უნდა იყოს თქვენი სამშობლოს სიყვარული, რომ ამ სიმორეზე თქვენ მაინც ჭკვნესით? და თითქო ნუგეშინის საცემად დაამატა: თქვენ არ უნდა იფიქროთ იმაზე, უნდა ეცადოთ და დაეიფწყოთო. პეტრე არ ჩაეკერდა ლიზას კილოს, იმისი სიტყვები გულში ლახვარივით ეცა და წამოიძახა.

— როგორ, თქვენ მირჩევთ მაგას?! მე დავიეიწყო ჩემი სამშობლო, რომლის სიყვარულითაც სული მოდგია? შემიძლიან განა დავიეიწყო ის ქვეყანა რომლის ტანჯვა-კვნესასა და ცრემლებშიაც შობიხელარ და აღზრდილ ვარ. არა, ეს შეუძლებელია! რასაც ენა იტყვის, ზოგჯერ კაცი ვერ შესძლებს! შესაძლოა რომ იყოს რა საჭიროა? ნუ თუ გგონიათ, რომ ამ ტანჯვასა და მწუხარებას, ამ ცრემლს და ოფით სიკვდილს მე შევუშინდები? ერთს მხიარულება, ფუფუნება, მუდმივ სიცილი სურს, მე-კი ტანჯვა და მუდმივ გოდება მასულდგმულებს. სიკვდილს ხომ ვერც ერთი ვერ ავცდებით?! და მხოლოდ ერთი ეს-ღა მიმედებს, რომ სიკვდილს უშიშრად დაეხვდები გზაზე და ამით დავამტკიცებ, რომ სიმართლისათვის ვიბრძოდი და ვიტანჯოდი! ოჰ, სამშობლოვ! შეიძლება თავ-დავიწყებულმა პეტრემ: შენ დავიეიწყო, შენ, რომლისათვისაც მამას სიკვდილი შევფიცე!?. არა და არა...

— შეეფიცე!.. გაიმეორა ჩუმად ლიზამ.

— დიან, შეეფიცე! მიატანა პეტრემ ხმის კანკალით: სულთ-მობრძავს შეეფიცე.

პეტრე, რომელიც ამ ლაპარაკის დროს სულ ფეხზე იდგა, ეხლა თითქო დაწყნარებული ჩამოჯდა, ვეერდით სკამის ზურგს გადაეყუდა და სიერცეში ცქერა დაიწყო. იმის გახურებულს სახეს ნაცრის ფერი დაედო. ცოტა კიდევ და იმის გრძელს წამწამებზე ცრემლმა ელვარება მოიღო.

— სიწყალო მამაე. წაიბუტბუტა პეტრემ მოსუსტებულის ხმით, თითქო იმის მეტი ოთახში არაენი ყოფილიყო: შენ ჩემზე მეტად უნდა გყვარებოდა სამშობლო, რადგან სიკვდილის ქამაც-კი ობლად დატოვებულს შეიღს წყეველით დაემუქრე... მაშინ თხუთმეტის წლისა ვიყავ... სახე გაყვითლებული, გამხდარი. თვალებს ჩაეცვივნოდა უძრავად იდო...არც კვნესა... არც შფოთავ, ისე ჩუმად, სულ წყნარად ეპარებოდა სიცოცხლე. მოღალ შუბლზე, რომელზედაც ნათლად მოსჩანდა ყველა ძარღვის ძაფი, აქა-იქ დაჭკოდა ჭაღარა შეერეული გადმოშლილი თმა... უწინ აბუდგული ხშირი წარბები მაშინ თითქო დანამცელი და დავარცხნილი იყო... იმის მაგრძო პირი სახეს ლამაზად გარს უვლიდა თეთრ-ნარეკი წვერი და გრძელ ულვაშებიდგან ვარდის ფრად პატარა ტუჩები ვამოსჩეოდა... მახსოვს, იმ ღღეს ჩემს გარდა ყველა დაითხოვა ოთახიდგან. დაჩოქილი და თვალ-ცრემლიანი ვიდექი იმის წინ და შიშით შეეცქეროდი. იმის უძრავს სახეს სიცოცხლე აღარ ეტყობოდა... თვალები დაბუნა.. გულს ხელი დაეკრიფა... სუნთქვა-კი აღარ ისმოდა.. უცბად შეშინებულსავით შეიძრა და თავის დიდრონი თვალები მოგვბერა. უკანასკნელად დაეინახე მისი ცოცხალი სახე, უკანასკნელად

ᲘᲛᲘᲡ ᲐᲠᲘ ᲛᲐᲠᲯᲘ ᲛᲝᲡᲚᲔᲑᲘᲜᲔᲑ, ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲒᲐᲜᲬᲘᲚᲔᲑᲐᲛᲓᲔ ᲕᲔᲠ ᲬᲐᲠᲛᲝᲘᲓᲒᲔᲜᲡ. ᲐᲥ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲬᲘᲜᲐᲓᲐᲜᲘᲡ ᲐᲮᲚᲐᲒᲐᲖᲠᲓᲝᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲨᲔᲛᲓᲒᲐᲠᲐ ᲔᲠᲗᲘᲐᲜ ᲡᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲠᲔᲜᲝ ᲑᲠᲝ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲒᲐᲣᲬᲘᲠᲓᲐ ᲛᲔᲓᲒᲠᲐᲓ ᲒᲐᲜᲬᲘᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲞᲘᲠᲥᲕᲔᲚᲘ ᲓᲐᲣᲨᲕᲔᲑᲓᲐ ᲛᲝᲡᲐᲠᲯᲔᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲡᲐᲢᲘᲠᲚᲐᲓ. ᲠᲝᲪᲐ ᲛᲓᲒ. ᲠᲘᲝᲜᲘᲡᲐᲖᲔ ᲛᲘᲒᲘᲔᲓᲜᲔᲜ, ᲔᲠᲗᲛᲝ ᲮᲘᲓᲘᲡ ᲣᲐᲠᲐᲧᲣᲚᲛᲐ ᲘᲙᲘᲡᲠᲐ ᲪᲮᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲧᲕᲐᲜᲐ ᲬᲧᲐᲚᲨᲘ. ᲛᲘᲒᲘᲔᲓᲐ ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲨᲣᲐ ᲬᲧᲐᲚᲨᲘ, ᲬᲐᲣᲔᲓᲐ ᲡᲐᲑᲠᲐᲚᲝᲡᲘᲡ ᲗᲕᲐᲚᲘ ᲓᲐ ᲬᲐᲘᲦᲝ ᲬᲧᲐᲚᲛᲐ. ᲡᲐᲪᲝᲓᲐᲕᲘᲡ ᲒᲚᲔᲮᲔᲑᲘ ᲓᲐᲠᲩᲐ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲪᲝᲪᲚ-ᲨᲕᲘᲚᲘ ᲓᲐ ᲪᲐᲚᲘᲔᲠᲘ ᲥᲝᲩᲘ. ᲘᲛ ᲐᲓᲒᲘᲚᲐᲡ, ᲡᲐᲪᲐ ᲔᲡ ᲡᲐᲪᲝᲓᲐᲝᲑᲐ ᲓᲐᲢᲠᲘᲐᲚᲓᲐ, ᲐᲨᲔᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲗᲚᲘᲡᲘᲡ ᲥᲕᲘᲡ ᲡᲕᲔᲢᲔᲑᲘ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲖᲘᲡ ᲛᲐᲡᲚᲐᲜᲐ ᲣᲧᲣᲠᲐᲓᲦᲠᲝᲑᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲡᲠᲣᲚᲘᲐᲓ ᲓᲐᲛᲞᲐᲚᲐ, ᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲮᲘᲓᲘᲪ ᲒᲐᲣᲥᲛᲔᲑᲣᲚᲘᲐ.

16 ᲔᲜᲘᲡᲘᲜᲗᲕᲘᲡᲘᲗᲘᲡ, ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲡ, ᲠᲘᲒᲘᲡᲐᲛᲔᲑᲠ ᲨᲔᲥᲠᲔᲑᲘᲚᲐᲜ ᲓᲐ, ᲠᲝᲪᲐ ᲦᲘᲜᲘᲗᲝᲗ ᲒᲐᲑᲠᲣᲔᲑᲣᲚᲐᲜ, ᲓᲐᲛᲑᲐᲩᲘᲡᲘᲡ ᲡᲠᲣᲚᲐ ᲐᲣᲢᲙᲔᲜᲘᲐᲗ. ᲐᲛᲘᲡ ᲑᲝᲠᲢᲝᲛᲢ-ᲛᲝᲛᲥᲕᲓᲔᲓᲘᲡ ᲥᲘᲜᲘ ᲐᲦᲛᲫᲐᲠᲘᲡ ᲛᲐᲗᲘᲡ ᲫᲐᲠᲦᲔᲑᲨᲘ. ᲩᲐᲛᲝᲓᲒᲐᲠᲓᲔᲑᲘᲐᲗ ᲡᲐᲣᲑᲐᲠᲘᲡ ᲪᲮᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔᲠᲘᲐᲗ ᲓᲐᲗᲝᲜᲘᲡ ᲥᲕᲔ

ხედრია გზაში მისიე მრეელი და მეზობელი ბეს. სიხარულიძე, რომელიც განსვენებულს ერთის წლის წინად მოჯამაგირედ სდგომია, და შემდეგი სამწუხარო სცენა მომხდარა მათ შორის მკვლელის სიტყვისამებრ:

—მაძლევ ჩემს რეა მანეთს ნაჯამაგირეს, თუ შეგიჩერულო დანაპირებია? ეუბნება სიხარულიძე მღვდელს.

—თავს ნუ იგდებ,ბიჭო, გამეცალე იქითაო, უპასუხებს ბლაღოჩინი, გადუქნევს მთარახს და გასცილდება.

სიხარულიძე აღელვებული თვალს გაატარებს ცხენოსანს, გადმოიღებს გატენილს თოფს, დაუმიზნებს და იტყვის თავისთვის: ღმერთო, შენ იყავ მოსამართლე მე და ამ კაცს შორის: თუ უმართლოდ მართმევედეს ჩემს ნაოფლარს, ტყვიას ნუ აიცდენ და თუ არა, დაიფარეო, და გამოუშალა ჩახმახს ფეხი. იგრიალა თოფმა და კეთმა და ბოლო მკვლელსაც და აგრეთვე მახლობელს მეზობლებსაც შემოესმათ შემზარავი ყიჟინილი: „ვაი ცოლო და შვილო, ვაი ცოლო და შვილო!!“ მიეცოდენენ ამ ხმაზედ და გაიცვებული-კი დახვდათ საწყალი: ტყვიას გული და ფილტვები გაეგლიჯა მეტად შეაშფოთა ყველანი ამ მკვლელობამ,რადგანაც განსვენებულს ცინცაძეს ყველანი კარგის მხრით იცნობდენენ და იმდენს ცოდვას არ აბრალებდენ, რამდენსაც ხხვა მისი ხელობის კაცებს: ყველაზედ პატიოსანი იყოო, ამბობენ. ამასაც-კი გაიგონებთ, რომ ის რეა მანეთი, რომლის გულისთვისაც მოჰკლესო, უსაბუთოდ არ დაუჭერია სიხარულიძისთვისაო. ამ მღვდელს დარჩა წერილი შვილები. ოთხი სასწავლებელში ყაყვდა: ერთი სასულიერო სემინარიის პირველ კლასში და სამი-კი ოზურგ. სასულიერო სასწავლებელში. ეხლა უმეფლოდ არიან საწყლები დაყრილნი, მაგრამ კეთილი კაცები არ დაელეოა ქვეყანას. დიდს შეწე�ამასაც და იმედს ჰპირდება გაჭირებულებს მისი ყოველად უსამღვდელოეპისკოპოსი გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოზი გრიგოლი. მღვდელ-მთავარმა აღუთქვა ქვრიეს შუამდგომელობა, რომ სასულიერო სემენარიის მთავრობამ მისი შვილი მიიღოს საეკლესიო ხარჯზედ. ერთის ყმაწვილის შენახვაც ოზურგეთში თითონ იკისრა მისმა ყოველად უსამღვდელოესობამ. მეორე ყმაწვილის შენახვა ოზურგეთშივე იდო თავზედ არხიმანდრიტა მ. გ. დარჩიამ და მესამე ყმაწვილისა — მღვდელ-მთავრის კანცელარიის მდივანმა ბ-მა ყარამან ცეცხლაძემ. გაუმარჯოს ღმერთმა ამ კეთილ კაცებს! თუ მკვლელები იზრდებიან ქვეყანაში გამოცოცხლელებიც იქვე მოიპოვებიან და ამითი უდგია კიდევ ქვეყანას სული.

რუსეთი

რუსეთში, როგორც ჩვენშიაც და ბევრან სხვაგანაც, ხშირად ეწევა ხოლმე ხალხს მოუსვლობა. ეი წელსაც მოიტანულ ნაწილად რუსეთში მოუსვლობა იყო და ზოგან ხალხს ენხვეკა უჭირს და აქვნა შიმშილობაც მოელის. ასეთის უბედურების ასაღებულად ორი დღისა, რაშელსაც ხშირად მიჰმართავდა ხოლმე ქალაქსა და მთავრობა: ერთი ისა, რომ ხალხს ანსხვინებენ პურს სასოფლო მაღაზიებში მეორე მოსავლობდა, ამ აზრით, რომ თუ მოუსვლობა იქნება, სოფელი სელს გაამართავს იქადაო. მეორე კიდევ ისა, რომ თუ მოსავლიანი წელიწადი დადგებოდა, მაღაზიაში შეგროვილს პურს გაჰყიდდნენ და ფულად შეინახავდენ შიმშილობაში ხელის გასამართავად. ერთის დოსესა ხმარობდენ ამ შემოსავალში: თუ მოუსვლიანი წელიწადი დადგებოდა და არც მაღაზიებში იყო პური, არც ფული იყო გადადებული, მთავრობა სესსად ამოვედა დამშეულს ქვეყანას ან პურსა და ან ფულს.

დღეს გამოცდილებამ დამტკიცა, რომ არც ერთი დოსე სასარგებლო არ გამოდგა და ხალხის გაჭირვას ბეგრადვე ეარეკითარი წამალი ვერ დასდო. სოფლის მაღაზიები, მართალია, დაარსდა, მაგრამ შიგ პური ეარსადგეს ვერ ნახეს მაშინ, როგა საჭირო შეიქნა. სოფლისთვან გადადებულს ფულსაც, რომელიც უნდა გაჭირვაში მოსმარებოდა ხალხს, ათასი ფაფარაკი სდვედა თან და ამ სასით ამ ორ გაჭირმა დოსეს ბეგრადვე და ძალიან ბეგრადვე ვერ დაიხსნა შემშილობისაგან მრავალი სოფელი.

ეხლა სულ სხვა ასრის ადგას ამ საგნის შესახებ რუსეთის ნასწავლი ხალხი. ამათის აზრით, ძველი წესი პურის მაღაზიებისა შემშილობას ვერ მოსპობს. სესსად ფულის ადებაც მთავრობისაგან გაჭირებიდამ ვერ გამოიყვანს ხალხსა. რამ ისესხოს დამშეულმა ხალხმა, ამ ნასესხს გადახდა ან უნდა? გადახდიო-ეი რათა გადახდიან, როცა, შეთანხა მოსავლიც რომ მოუვიდეს, მაინც ამ წელსაც არა ჭეფიფნის საშეველ-სესხეულ და ათასის ხარჯვის გასტეურებაშია. უკეთესი კაცნი რუსეთისანი ამ ასრისანი არიან, რომ მთელმა ერობამ, მთელმა მაზრამ უნდა დადოს ხარჯი, თუ ვინაიცობაა შემშილობა გაწყდეს სადმე ამ ერობაშია. ტუუდადვ ჭკნიათ ზოგიერთებს, რომ შემშილობა გაჭირვაა მარტო ერთის ზოგიერთისთვის, სხვედამრ გლეს-კაცობისთვისა. შემშილობა საზოგადოდ ყველას გაჭირვაშია ჩაგდების ხოლმე და ამიტომ ყველა უნდა იყოს კადადებული იზრუნოს შემშილობის უბედურების ასაცილებლადადაო. მთავრობა მისდა კიდევ ამას და, როცა სესსად ამოვეკა სოფელს, ან სოფელს ფულს, კინდა პურს შემშილობაში, შემდეგ ასდეკინებს ერობას, თუ ვინაიცობაა სოფელმა ვერ გადასდა თავის დროზე, ესე იგი ყველას და ერა. მარტო ამ სოფლებს, რომელებსაც უბედურება ეწვიათ. კარგი ის იქნება, რომ მთავრობამ სესსად ამოდოს ფული შიმშილობაში, სოფლებს-ეი ერა,თეთ ერობას, რომელსაც უნდა დაეკადოს გადასდა ამ სესსისა ერობის საერთო ხაზინადამ. ერთის სიტყვით, შემშილობაში ჭკვანა უნდა დადარეულ და უსარგებელ - ეოფილ იქმნას მეთ, რომ ყველამ საკადებულოდ ასადოს ამ ასრით დაწესებული ხარჯი და თავის თავიც დაიფაროს და სხვასაც.

უცხოეთი

ინგლისი. ამ ქამად ინგლისში პარლამენტი არა მუშაობს. სამგეროდ ერებანი ხშირ-ხშირად იმართება და სხვა-და-სხვა მეთაურნი პოლიტიკისანი გაჯიბრებით უამბობენ თავიანთ მომხრეებს, რა აზრი და განზრახვა აქვს ჩვენსა და ჩვენ მოწინააღმდეგე დასსაო, რას ეაპირებთ ჩვენ ან რას აპირობენ ისინიო. ჩემბერლენს გარდა ამ ხანებშიე ილპაპარაკა გარტინგტონმ, ორიეე დისიდენტები დასაციონდენ და აგიწებდნენ გლადსტონს პოლიტიკას ირლანდიაში და საზოგადოდ აღარ ჭზოვაეფდნენ წინანდელს თავის ამხანაგს. ეტყობოდათ, რომ გლადსტონთან შერიგება აღარ უნდოდათ და იმიტომ მაგარ-მაგარ სიტყვებსაც აღარ ერიდებოდენ.

დისიდენტებს უკან არ ჩამორჩენიან ლიბერალები. მაბეიღის ენის პატრონს გარკურს უთქვამს ჩემბერლენისა და გარტინგტონის ლაპარაკის გამო, რომ გარტინგტონი მე ტრაგიკული მეგონა უნიონისტების უბედურს დრამაშია, ხოლო ჩემბერლენი უმთავრესს კომიკოსს მაგონებსო. ჩემის აზრითაო, დაუსკენა ბოლოს გარკურს: მთავრობა არ წარმოადგენს თავის პროექტს ირლანდიის რეფორმისასაო. ლიბერალ-დისიდენტები უარინეკეთ ხალხია და ერთს აზრს ვერ დასდგომია. ჩემბერლენმა თავის პირითვე სთქვა, რომ ჰომრულის წინააღმდეგი არა ვარო და გლადსტონსკი ვეწინააღმდეგებიო. დაბეჯითებით შემიძლიან ვსთქვა, რომ საყოველთაო არჩევანებზე ჩვენ 170 ხმა მეტი გვექნება, ვიდრე კონსერვატორ ტორიებსაო.

— გაზეთები იმის ცდაში არიან, რომ გამოიცნონ როგორმე ვინ არის „Outidanos“-ი, რომელმაც დაბეჭდა ერთს ინგლისურს ჟურნალში საკერველი და ძლიერი პამფლეტი ევროპის დღეევანდელ პოლიტიკის გამო. გაზეთი „Temps“-ი ამბობს, რომ მისი დამწერი სწორედ გლადსტონი უნდა იყოს, როგორც მისიე გაზეთი „Daily News“-ი ამბობსო. ესა სჩანს სხვათა შორის თვით ტუილის სახელის არჩევიდამეკაო. „Outis“-ი ჰომროსის პოემაში დაირქვი ოდისეიმ, როცა ცალ-თვალა ციკლოპებს ემალებოდაო. გლადსტონს ძრიელ უყვარს ჰომროსის კითხვა და ტუილი სახელიც თავისთვის იქიდამ ამოუარჩევია, რათა დამალოს პოლიტიკის ღღეევანდელ ციკლოპებსაო. ჩვენის აზრითაო, ამბობს ბოლოს გაზეთი: გლადსტონის წერილი დიდის მამაცობით ემის პირში სამთა კაეშრის და ახალს ხანას მოასწავებს პოლიტიკაშიო. გაზ. Liberté ამბობს, რომ ის წერილი სწორედ გლადსტონის წერილიაო. გლადსტონის სახლს შემოეკიენენ რეპორტიორები და კორრესპონდენტები და უნდათ ნამდვილი გაიგონ, მაგრამ გლადსტონი კარგს დროს გაციებულა და სანახავად არავის არ იღებსო. გაზ. „Soir“-ი ამბობს, რომ ენა წერილისა წმინდა გლადსტონის ენაა და ეჭვი არ არის, რომ წერილიც გლადსტონისა უნდა იყოსო. ამ წერილს ბელგიაში დიდი ამაეი მოუხდენია და ყველას პირზე თურმე ის აკერია. გაზეთს „Standard“-სა და „Times“-ს, რომელნიც მთავრობის მომხრენი არიან, გლადსტონის წერილზე ჯერ კრინტი არ დაუძრავეთ.

საფრანგეთი. ხელ-მეორე არჩევანებზე 24 სექტემბერს ძალიან გაუმარჯვენიათ რესპუბლიკელებს. ფლოკე და ლაკროა რომლებიც 10 სექტემბერს არ იქმნენ არჩეულნი, 24 სექტემბერს უკვე აურჩეეიათ. აურჩეეიათ აგრეთვე კონსტანი, რომლის მოწინააღმდეგე კანდიდატადაც იყო სიუზინი და რომელსაც მომხრეობდნენ, ბულანჟელებს გარდა, მონარხიელნიც. სჩანს ერთად შეერთებიან ბონაპარტელებისა, ორლეანელებისა და ბულანჟელებისამაც ვერა გაუწყო-რა და ვერა ასძლია რესპუბლიკელებს, რომელთაც ახალს პალატაში დიდი და დიდი უმეტესობა ეყოლებათ. ჯერ-ჯერობით ხელ-მეორე არჩევანებზე 124 რესპუბლიკელია არჩეული და ბოლოდ 45 კონსერვატორი ანუ ბულანჟელი. იე გიოუს, დღეევანდელს მინისტრს, რომელმაც რესპუბლიკელ მიუზეესთან ერთად უფროა ნაკლები ხმა მიიღო 10 სექტემბერს სენის დეპარტამენტში, ვიდრე ერთმა ბულანჟელების კანდიდატმა, ხელ-მეორე არჩევანებზე, 24 სექტემბერს, ძრიელ გაუმარჯვენია და დიდის ხმის უმეტესობით აურჩეეიათ.

სერბია. რადიკალებს განზრახვა აქვთ, რომ სრულიად თავიდამ მოიშორონ ახალგაზდა მეფის მშობლები და ნება აღარ მისცენ სერბიაში ყოფნისა. ამ ღონისძიებით სერბია დამშეიდდება და ამის მშეიდობიანს წარმატებას აღარა დაუშლის-რაო. მთავრობას კიდევ განზრახვა აქვს წარუდგინოს სკუპშინას პროექტი, რომლის ძალითაც განსაზღერული უნდა იყოს, წელიწადში რამდენს ხანს შეეძლებათ მილანსა და ნატალიას ყოფნა სერბიაში, სერბიის მიწა-წყალზე. ამ პროექტით მილანსა და დედოფალს ნატალიას ნება ეძლევათ მხოლოდ წელიწადში ორჯელ მოეიდნენ სერბიაში შვილის სანახავად და თითო მოსცლაზე სამს კეირას დარჩნენო.

წვრილი ამბები

წრეულს სწორედ ორმოც-და-ათი წელიწადი სრულდება მას შემდეგ, რაც ფოსტის მარკები შემოიღეს. ეს მარკები შემოიღო დენდელმა მესტასმენ ჯემს ჩალბერსმა და ბარეულად ინგლისმა დაიწყო ამისი ხმარება 1839 წ. ერთის წლის უკან ინგლისის მაგალითს მიჰყვენენ შეერთებული შტატები და შეიცარია, შემდეგ, ეტატ უფრო ბეგან, ბავარია, ბელგია და სხვა ნაკანი. გერმანიასა და რუსეთში მარკების ხმარება ამ ორმოცის წლის წინად შემოიღეს.

— ფიდიპპოლოში განზრახავ აქვთ თურმე დაარსონ პასტერისეული ინსტიტუტი დაეოფილთა სამკურნალოდ. ამ ზრახვი ეკმაი ინანულოვი გუბერნატორი ბარიეში პასტერთან მოსამზადებლად.

— ბეეეიში, ინგლისშია, ერთ ბეარი განსეეეთრებული ბრეულობაა ატეხილი. სხზოგადოების ორის სასწავლებლის შეგირდეს ბერობა შეეგრავეთ, სასწავლებელში ადარ დადიან და თამაშობენ თურმე, რომ შეეგიმცირეთ სანი სწავლისა და ბეგრეთეე სავეკეთესო მასწავლებლები დაეგანიშნეთო. მოწაფენი დღეეს ორჯელ ეედიან თურმე რაზმად გამწკრეეებულნი ორიეე სასწავლებლის შენობის ეარშემო.

— სპარსეთის შაჰს შეუკეეონია დედამიწის ბლობესან ბეკეთეს. ამ ბლობესზე ეეეეს სასელმწიფო სხვა-და-სხვა ძვირფასეის და ბატიოსანისა ქვით აქვნია თურმე ადინშნული. საკრანკეთისათვის ამორჩეეეეა სპეერანი, ინგლისასათვის — ლალი, რუსეთისათვეის — ბრილიანტი და სხვ.

— ბლედსტონს ისეკ ხელი მიეეეკა შეშის ჩეხვისათვეის. ეს გამოჩენილი კაცი დღეეა სამ-ოთხს სასათ ჭეშეშაეს თურმე თავისის ცეფით და დადდიდა-ბას სულ ერა ჭეკრმნას.

— შეეენიერი ამერიკელი ქალი, მისს ზანსი, დარიშსანსა სეკმდა და ამის წეადობით ეოკეედთვის შეეენიერი ფეერი ჭეონდა თურმე სასეეზედ. დარიშსანს ეკამეს დრამ ეს ეზალი ეერცხდ-ეოგორდის მარიდს ურეედ თურმე. ამის წინად ამ ქალს ეოგორდის ანბანზეი უნანეენია და მთელი კანი ისე გაშეეეეა, თითქო ზანგად არის დაბადებულიო. მისს ზანსი ეხდა მარტოდ სცხოვრობს თურმე და ედის, რომ სიშეეეკ კანისამ გაუარეს. ექიმები ამბობენ რომ ეერ კიდევ დადსანს ექნება კანი ეაკი ეაკი ამ ქალსაო.

— ჩინეთის პროვინციის ნანგუ-ჰოს გუბერნატორს თავისის გუბერნიის მამეფის პატრონთათეის შემდეგი ბრძანება დაუგზავნია: „თქეენს მინდვრეებში ბეერია ბაეეეი. თუმცა ეს ცხოვეელი ძალიან ბაწია ანრსეაა,მაინც ძალიანა ჭეკეს ადამიანს. (!) ძალიან უეეკრს ამ ბაწია ანრსეასა თავის დაბადების ადგილი, თავისი სამშობლო, და დამ-დამობით მშეენიერი მღვრა და კალთა იეის მეფოდაი სავსე ხმით. ამის კარგა ბაეეეი ერთი საეეეთესო მცეეედთაგანია თქეენს მინდვრებსა ამითი, რომ კალის ანადეურეს, და, მაშასადმე, დაკალეულიც ხარ ამისაგან. თუ ასეა, მაშ რადგა გამოდახარ დამ-დამე ფარნეაბათ და აეჭერთ ხოლმე ამ უდანაშაულო და სასარგებლო ანრსეასა? ეიეი, რომ ამითი ხარეი ძალიან გემრეელია ბრინჯით გეკეეეეეული, მაგრამ მხოლოდ ეეეეალი და ეეეებრალეებელი ადამიანი თუ ბოინდომებს ამითს სიკეკდიდეს. ამიტომ ამიერიდგან ადამიანძალეეს ეეიდეი და გასეიდეი ბაეეეესა და ვინც ამ ბრძანებას დაარღეეეს, სასტიკად იჭნება დასეეიდი, თქეენს ეეურადღებას მიეეჭეეე ეგრეთვე ბელურა ჩატეზედ, რომელმც ეეეალეზედ ერთ დროს ძალიან ტკბილად იეის ბეერა და კალობა (!) ხეზედ. ბელურა მეკალი არ არის, ეეეზეა, ან ლეოპარდი, რომელნიც ეეეძაზრდებიან თუ არა, ადამიანის დასხეიჩრეა დასხემდეეეთ ხოლმე ხსიათად (?). მაშ რად კადახართ ტეეეეაზე კეკასთათან და რად იეჭერთ? იეოდეთ, რომ დასოეეა და ანანდეურებს ბაწია ანრსეასა სიმხეეეა და სხვა ანრსეეერა. დათრგუნეთ ენება ლორ-მეეეკალობისა, დამორჩილეთ გულის-თქმა ეეერეალ ხორეეეკალობის ეეეძისა და იცხოვრეთ ზეცის კანონთ თანხმად, იმ კანონთ, რომელიც ამის ანის მოწადინებეთა, რომ ეოკეედი სულდგეეედი ეანეეკალდ სცოცხლობდეს. დღეიდგან თქეენთეის ბელურსა დაეეეეეეეეა ეკმეკრძალეეს. ნუ ითეეეეეეთ და ამედი ნუ ბეეეეეეთ, რომ, ვინაიცობაა ეს ჩემი ბრძანება დაარღეეეეთ, სასტეკად ანრ ეიეეეეეთ დასეეიდი“.

დეპეშა

30 სექტემბერი

პეტერბურგი. ეარმბრუნში გარდაიცვალა გენზელტი, იმპერატორიცის მარიას უწყების ინსტიტუტთა სამეუსიკო ნაწილის ინსპექტორი.

ბერლინი. საპარადო სადილზე, რომელიც გამართული იყო ხელმწიფე იმპერატორის პატივსაცემლად, იმპერატორმა შემდეგი სადღეგძელო დალია: „ესეთ ჩემის მეგობრისა და სტუმრის სადღეგრძელოს, მისის უდიდებულესობის რუსეთის იმპერატორისას, და ეისურვებ დღეგრძელობას იმ მეგობრობისას, რომელიც ასს წელიწადზე მეტია, რაც ჩვენ გვართ შორის არსებობს. მე განვიზრახე ეს მეგობრობა დავიცვა, ეითარცა ანდერძი ჩემის წინაპრებისა“. ხელმწიფე იმპერატორმა მადლობა უთხრა ფრანგულად და დალია სადღეგრძელო გერმანიის იმპერატორისა და იმპერა-

ტრიცისა. შემდეგ ხელმწიფე იმპერატორმა დალია საღღეგრძელო თავად ბისმარკისა, რომელიც ამ დროს წამოდგა, სამაგიერო დალია და მდაბლად თავი დაუკრა. შემდეგ იმპერატორმა ვილჰელმმა დალია საღღეგრძელო გრაფის შუვალოვისა. შუვალოვიც ფეხზე წამოდგა, დალია სამაგიერო და მდაბლად თავი დაუკრა. ნასადილევს ხელმწიფე იმპერატორმა მიიწვია სასაუბროდ თავ. ბისმარკი. საუბარმა გასტანა 15 წუთს. საუბრის დროს ხელმწიფე იმპერატორმა ბისმარკს საკარძელი მიაწოდა, თითონკი ფეხზე იდგა და ისე ესაუბრებოდა. როდესაც ჯარები გაატარეს იმპერატორების წინაშე, გენერალიტეტში დიდხანს იმყოფებოდა კანცლერი. გაზეთებში ყოველსაე ამას დიდის აღტაცებით იხსენიებენ. საპარადო წარმოდგენა გამართული იყო ოპერის თეატრში. როცა მათნი უდიდებულესობანი შეეიდნენ საიმპერატორო ლოჟაში, მთელი ბრწყინვალე საზოგადოება ფეხზე ადგა. ჩაის შემდეგ დაიწყო ფანტასტიური ბალეტი. მათნი უდიდებულესობანი დარჩნენ თეატრში 11¼ საათამდე. ხელმწიფე იმპერატორი და იმპერატორი ვილჰელმი წავიდნენ დღეს ებრესვალდში საგანგებო მატარებლით და იქიდგან სანადირო წაელენ ეტლით გუბერტუსშტოკში. იმპერატორმა ვილჰელმმა გაუარა ხელმწიფე იმპერატორს რუსის საელჩოში.

პეტერბურგი. ტფილისის საადგილმამულო ბანკის გირავნობის ფურცლებში იძლეიან 97 მ., ქუთაისისას აფასებენ—98¼ მ. და ტფილისის ქალაქის საკრედიტო საზოგადოების ობლიგაციებში იძლეიან—84 მან.

1 ოქტომბერი

გუბერტუსშტოკი. მათ იმპერატორებით უდიდებულესობათა, ხელმწიფე იმპერატორმა და გერმანიის იმპერატორმა, ინადირეს ირმებსა და შველებზე. ნადირობას განაგებდნენ ობერ-ეგერმეისტერი გრაფი დონა. ხელმწიფე იმპერატორი იმყოფებოდა განსვენებულის იმპერატორ ვილჰელმის ოთახებში. პირველს ნადირობაზე ხელმწიფე იმპერატორმა მოჰკლა ფრიად დიდი ირემი, მეორე ნადირობაზე დიდმა მთავარმა გიორგი ალექსანდრეს ძემ მოჰკლა ირემი. როცა უკან ბრუნდებოდნენ, გზაზე ყმაწვილები დახვდნენ ჩირაღდნებით. სცა მათ უდიდებულესობათა გაიარეს, ხალხი ყველგან დიდის აღტაცებით ეგებებოდა. ეს ადგილები განირაღდნებული იყო.

ბერლინი. ათის ნახევარზე შინაური ეახშამი იყო გამართული ქერიეის იმპერატრიცა ვიქტორიასას.

გუშინდელს შინაურს სადილზე იმპერატორმა ვილჰელმმა რუსულად დასტურა ხელმწიფე იმპერატორის საღღეგრძელო, სადილმა ძალიან მხიარულად ჩაიარა. ხელმწიფე იმპერატორი ძალიან მხიარულად საუბრობდა.

ბელგრადი. სარეგენტომა და სამინისტრომ დააყაბულეს მილანი. მილანი დასთანხმდა, რომ ნატალიამ ნახოს შეილოო, და დედოფალმაც უკვე ინახულა მეფე. მეფემა და ამისმა აღმზრდელმა დოკიჩმა ერთი საათი დაჰყეს დედოფლისას.

ბერლინი. „საიმპერიო უწყებაში“ დაბეჭდილია შემდეგი: „ემოდლობ თქვენს უდიდებულესობას კეთილის სიტყვებისათვის. სრულიად თანაბამავარ ამისა, რაც თქვენ წარმოსთქვეთ მისის უდიდებულესობის იმპერატორისა და მეფის კეთილდღეობის შესახებ. ურა!“

ბერლინი. როდესაც ჯარი საცერემონიო მარშით მოდიოდა, თავ. ბისმარკმა გრაფ შუვალოვის შუამდგომლობით აუდენცია სთხოვა ხელმწიფე იმპერატორს. ბისმარკმა ნებართვა მიიღო და ხუთის ნახევარზე რუსის საელჩოში მოვიდა. ტანთ ეცვა სამხედრო ტანისამოსი ანდრიას ლენტით. ბისმარკმა დაჰყო მის უდიდებულესობისას 1 საათი და 20 წუთი.

პეტერბურგი. „Journal de St.-Pétersbourg“-ი, იმ თანაგრძნობისა და პატივისცემის გამო, რომელიც გერმანიის სამეფო გვარმა და ერმა გამოიჩინა ხელმწიფე იმპერატორის სტუმრობის დროს, ამბობს: ჩვენ ამას მოველოდ დით, რუსეთისა და გერმანიის სამეფო გვართა ურთიერთობას მეგობრული, გულითადი ხასიათი აქვს ერთის საუკუნეზე მეტია, რაც ეს ურთიერთობა არ შეცვლილა და სამონარქიო ქვეყნებში ამ გვარს ურთიერთობას დიდი საპოლიტიკო მნიშვნელობა აქვს. იგი ამკვიდრებს მშვიდობიანობას და ერთა კეთილდღეობას. ამასაე ამბობს „საიმპერიო უწყება“. ეხლანდელი მოგზაურობა ჩვენის უფეგუსტოესის ხელმწიფისა მესამე მოგზაურობაა მას შემდეგ, რაც ტახტზე ავიდა. იმედი გვაქვს, რომ ამ მოგზაურობას სასიკეთო და ხანგრძლივი შედეგი ექნება ორისაე ერის მშვიდობიანობისა და კეთილდღეობის დასაცველად. დასასრულ გაზეთი ამბობს, რომ პატივცემულმა კანცლერმა, რომელიც საგანგებოდ მოვიდა ბერლინში ამ შემთხვევისათვის, განსაკუთრებითი ყურადღება დაიმსახურა ხელმწიფე იმპერატორისაო.

პეტერბურგი 26 დეკემბრიდამ 6 იანვრამდე რუსეთის სატეხნიკო საზოგადოებაში იქმნება კრება რუსეთის სატეხნიკო და საპროფესიო გზათალების მოღვაწეთა.

პენზა. აქ გამოფენა გაიმართა თესლეულობისა. გამოფენაში ცალკე განყოფილებაა სხვა-და-სხვა გვარად დაფქვილის ხორბლეულობისა. გამოფენა 1 ნოემბრამდე გასტანს.

უზუნ-ადა. გენერალი კომაროვი ტფილისს წავიდა. იმის მაგიერ იმიერკასპის მხარეს განაგებს გენერალი ანენკოვი.

ბერლინი. ხელმწიფე იმპერატორმა და დიდმა მთავრმა გიორგი ალექსანდრეს ძემ დაფნის ვეიჩგვინით და თეთრის ეარდენით შეამკეს საფლავი იმპერატორისა შარლოტენბურში. სალამოს 11 საათზედ საელჩო საყდარში გარდახდილ იქმნა წირვა ხელმწიფე იმპერატორისა, დიდის მთავრისა და სხვა მახლობელთა თანდასწებით. 12 საათზე ორივე იმპერატორნი სადარბაზო ეტლით წამბანდნენ იმპერატორის ალექსანდრეს სახლის პოლკის ყაზარმებში. თან ახლდნენ: დიდი მთავარი გიორგი ალექსანდრეს ძე, წვერნი ამალისანი და ხელმწიფის ახლო მყოფნი. აფიცრების საუზმე ზედ პირველი სადღეგრძელო პოლკის კომანდირმა დალია პოლკის უფეგუსტოესის ზეგეისა. ხელმწიფე ფეხზე წამოდგა, მიიღო და სადღეგრძელო იმპერატორის ვილჰელმისა და ქიქა თვისი მიუახლოვა მისარაწყენებლად ჭიქას ვილჰელმისა, პრინც ალბერტისა და პოლკის კომანდირისა. იმპერატორმა ვილჰელმ დალია სადღეგრძელო რუსეთის მხედრობისა და სთქვა: „დღეგანდელისთანა დღეს ისეთი პოლკი, რომელსაც მდიდარი წარსული აქვს და რომელიც ეკერია თავის მაღალის მფარველის ნახვას, მოიაღლა მოგონოს დროინ წარსულნი, ის დროინ, როცა იმპერატორი ვილჰელმ I ჯერ ისევ ახალგაზდა კაცი იყო, ზედ ტყვეის წეიმა ხუვიდა და ამისათვის ბარსიორობს ახლოს დაიმსახურა გიორგის ჯვარი და შეეობა კალეტის პოლკისა“ შემდეგ იმპერატორმა მოიხსენა ის დრო, როდესაც რუსეთისა და პრუსიის ჯარი ერთად იბრძოდა და ლერდა სისხლს. მერე ახსენა ის ჯვარეიცა, რომელიც იბრძოდა სევასტოპოლის დასაცველად და იერიში მიჰქონდა პლევნის ასაღებად. დასასრულ იმპერატორმა სთქვა: „ესესამთ რუსეთის მხედრობაში მყოფ ჩვენს ამხანაგების საღღეგრძელოს. საღღეგრძელოს, საღღეგრძელოს რუსეთის მხედრობას!“ დამ წრეთ აღტაცებით გაიმეორეს ბოლო სიტყვები იმპერატორისა. შემდეგ ხელმწიფე იმპერატორმა გერმანულად წარმოსთქვა სიტყვა. 12 საათზე საიმპერატორო მატარებელი ლეუდეიგელიუსტისკენ გაემართა.

ლიუდვიგელიუსტი. გუშინ საღამოს მოგზრძანდა აქ ხელმწიფე იმპერატორი და დიდი მთავარი გიორგი ალექსანდრეს ძე მეკლენბურგ შვერინის სამეფო ოჯახის სანახავად.

ბელერბურგის ბირჟა, 29 სექტემბ.

	ფასი		ფასი	
	მან.	კ.	მან.	კ.
ნუდა-ბანკნოტი იქმნა	—	„	—	„ 7 68
ტამბოვის კუპონები .	—	„	—	„ 152¼
ბანკნოტი ფურცლის ფასი	—	„	—	„ 1 12
5% პირველის შინაგანის სესხის ფურცელი ბილეთი .	261¼	„	—	„ — „
—მეორისა .	238¾	„	—	„ — „
გირავნობის ფურცელი ტფილისის ბანკისა	—	„	—	„ — „
ქუთაისის ბანკისა .	—	„	—	„ — „
ტფილისის [illegible] ერთი ნდობის საზოგადოებისა . . .	—	„	—	„ — „

განცხადებანი

დაბეჭდა და ისყიდება
ყველა წიგნის მაღაზიაში
ახალი ქართული წიგნი:

ქართული თეატრი
(1879—1889)
ვალერიან გუნიასი.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I. სახსოვრად ქართველის სამეფოში სცენის ათის წლის თავისა. II. წინასიტყვაობის მაგივრად. III. ქართველის თეატრის დასაწყისი და ამ ასი თავ.-გადასავალი. IV. ქართული სიტყვიერი სცენა (1879—1889). V. რა ეკერება ქართველს თეატრს. VI. ქართული დრამატურგია. VII. ქართული არტ სტენი. VIII. ქართველი ხელოვნება. IX. სხვადასხვა ხელოვნება. X. თეატრის მნიშვნელობა.

ფასი 40 კაპ.

(10—9)

გერმან ექიმი
პრეობრაჟენსკი

არჩენს ელექტრონით: ფარდანისეულ და გალვანისეულ ხელისა და ფეხის სიდამბლეს, ნეგრესის სნეულებას, ხეგრესის ძარსა და კონტრაქტურას (გაზაკის ნასკვს); არჩენს ყრეოეა სიდამბლისაგან ურუდ, ბრმად და მუნჯად ჩაკარდნილთს.

ამის გარდა სწავლობს ედფათა სნეულებასა და სიფილისს ავადმყოფებს მიიღებს ყოველ დღე: დილით 9 საათიდგან 12 საათამდე და საღამოთი 7—8 მდე.

ადგილი: მიხეილისა და ელისაბედის ქუჩების შესახვევში, მიხეილის ქუჩით № 9 და ელისაბედის ქუჩით № 2, სახლი პოპოვისა, ვორონცოვის ნომრების პირდაპირ, საინტენდანტოს უწყების ძალზედ. (14—11)

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

ІВЕРІА

1889 წ. 1-ს იანვრიდამ გამოვა ყოველ-დღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც ზედ მოსდევენ კვირა-უქმეებს.

ფ ა ს ი:

12 თვეზედ . . .	10 მ.—კ	6 თვეზედ . . .	6 მ.—კ
11 „ . . .	9 „ 50„	5 „ . . .	5 „ 25„
10 „ . . .	8 „ 75„	4 „ . . .	4 „ 75„
9 „ . . .	8 „ —„	3 „ . . .	3 „ 50„
8 „ . . .	7 „ 25„	2 „ . . .	2 „ 50„
7 „ . . .	6 „ 50„	1 „ . . .	1 „ 75„

საზღვარ-გარეთ დაბარებული ეღირება 17 მან. მთელის წლით. სოფლის მასწავლებელთ „ІВЕРІА“ მთელის წლით დაეთმობათ 8 მან. ტფილისის გარეშე შეხოვრებთ უნდა დაბარონ გაზეთი შემდეგის ადრესით:

Тифлисъ. Въ редакцію газеты „ИВЕРІА“.

თუ ტფილისში დაკვეთილი გაზეთი ტფილისის გარეშე ადრესზედ შესცვალა ვინმე, უნდა ეარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანეთი; სხვა ყოველის ადრესის შეცვლაზე—40 კაპ.

თუ თთვის განმავლობაში დაკვეთა ვინმემ გაზეთი არა მთელის წლით, იმას მხოლოდ შემდეგი თთვის პირველის დღიდამ გაეგზავნება. განცხადებანი მიღებენ გაზეთის რედაქციაში.

ფასი განცხადების დაბეჭდვისათვის:

ა) მოთხვა გვერდზედ თითოჯერ სტრიქონი 8 კაპ., ბრეკვიზეზე—16 კაპ. ბ) სრულიდ უკანასკნელი გვერდი 30 მანეთი, ნახევარ ბორკელი გვერდი—60 მანეთი. რიცხვი სტრიქონებისა ეკმოიანგარიშება იმის კვლობაზედ, რამდენს ადგილსაც დაიჭერს 25 ასო გაზეთის ტექსტისა.

ხელ-ნაწერი და სხვანაირი დანაშუალი წერილები (კორესპონდენციები) რედაქციის სასურველობაზედ უნდა გამოიგზავნოს. მიღებული ხელ-ნაწერები, ანუ სხვანაირი წერილები, თუ საჭიროება მოითხოვს, ან შემოკლებულ, ან შესწორებულ იქმნება. არ-დასაბეჭდავ ხელ-ნაწერებს, თუ ერთს თთვის განმავლობაში პატრონებმა არ მოიკითხეს, მერე რედაქციას ეკერ მოსთხოვენ.

არა-გვარს მიწერ-მოწერას არ დასაბეჭდავ ხელ-ნაწერებისა და წერილებისა შესახებ რედაქცია არა კისრულობს.

შირდაშირ მოლაპარაკებისათვის რედაქცია თავისუფალ იქნება ყოველ დღე, გვარი უქმეების გარდა, შირველ საათიდამ სამს საათამდე და საღამოთი 7-დამ 8 საათამდე.

რედაქცია იმყოფება: კუკიანში, ალექსის ქუჩაზე, თ. გრუზინსკის სახლში.

დედა ენა და ბუნების კარი

ახლად დაბეჭდილნი „წერა-კითხვის სასოგადოების“ მიერ

ისყიდება

„საზოგადოების“ კანცელარიაში.

ბუნების კარი უცვლელად არის დაბეჭდილი, დედა-ენა-კი შეცვლილი და შეესაბამა ახალი მოთხრობებით, ლექსებით და სურათებით. ფასი უწინდელია, ესე იგი „დედა-ენა“ ღირს ექვსი შაური (30 კაპ.), ბუნების კარი—თხუთმეტი შაური (75 კაპ.).

ეინც ერთბაშად ნადდ ფულზე იყიდის ოც-და-ათ ცალს დედა-ენისას, თითო წიგნი დაეთმობა ხუთ შაურად (25 კაპ.); ეინც იყიდის ათს ცალს ბუნების კარისას ნადდსავე ფულზე, თითო წიგნი დაეთმობა თოთხმეტ შაურად (70 კაპ.), ეინც ოც-და ათს ცალსა,—ცამეტ შაურად (65 კაპ.), ეინც ასსა და მეტსა,—სამ აბაზად (60 კაპ.).

ეისაც ჭსურს ყდაში ჩასმული წიგნი იყიდოს, თითო წიგნზე კიდევ სამი შაური უნდა დაუმატოს.

ეინც ტფილისის გარეშე წიგნს დაიბარებს, კასხვაზაენი ხარჯი თითონ მყიდველმა უნდა იისრაროს.

მყიდველებმა ამ ადრესით უნდა მოჰმართონ კანცელარიას:

Тифлисъ. Въ канцелярію Общества грамотности, Дворцовая ул., домъ Зем. Банка, № 112.

Доз. ценз. Тифлисъ 2-го Октября, 1889 года. სტ[illegible] ე. ბ. ბ[illegible]. (Типографія Е. І. Мест. пом. Т. Д. З. Банка. на Фрейлинской ул.). რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე